

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ויקרא

(חלק בז שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת ויקרא, א"ז ניסן, ה'תשפ"ה (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ויקרא

(וכיו"ב) – ס'איז דאָך פּאַראַן דער ציוויי"מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת"⁸. און וויבאַלד אַז ער האָט גע-זאָגט „קטן" (אָ כבש), דאַרף ער דאָך מקיים זיין נדרו (ועשית כאשר נדרת), און ווען ער ברענגט אַ גדול („איל" במקום „כבש"⁹) האָט ער דאָך ניט געטאָן „כאשר נדרת"?

זיינען פּאַראַן אין דעם צוויי אופנים ווי דאָס צו לערנען:

(א) מצד הגברא – בשעת ער האָט נודר געווען אַ קטן, נעמט מען אָן אַז זיין כוונה איז ניט געווען אויף צו ברענגען דוקא אַ קטן, ניט קיין גדול, נאָר אַז ער זאָל ברענגען ניט ווייניקער דערפון; ער האָט געמיינט אַז ער זאָל ברענגען לכל הפחות אַ קטן¹⁰. און דעריבער, ווען ער ברענגט דעם גדול איז ער מקיים נדרו, ווייל (אויך) צו דעם האָט ער מכוון געווען.

(ב) מצד החפצא – דער גברא האָט טאַקע געזאָגט און געמיינט אַ קטן, אַ כבש וכיו"ב; וויבאַלד אָבער „יש בכלל מרובה מועט"¹¹ (ע"ד ווי „יש בכלל מאתים מנה"¹²), איז ווען ער ברענגט אַ

א. אין הלכות מעשה הקרבנות פסק'נט דער רמב"ם: הנודר² גדול והביא קטן לא יצא, קטן והביא גדול יצא, כיצד אמר הרי עלי עולה או שלמים כבש והביא איל או שנדר עגל והביא שור גדי והביא שעיר יצא.

דער מקור פון דברי הרמב"ם איז ווי אַנגעצייכנט אין כסף משנה) – די משנה אין מנחות³ וואָס זאָגט: (הנודר) גדול והביא קטן (איז לכו"ע) לא יצא. קטן והביא גדול (איז אַ מחלוקת, לויט די רבנן) יצא רבי אומר לא יצא, און דער רמב"ם פסק'נט ווי די רבנן.

[און דער רמב"ם ברענגט די דוגמאות „כבש והביא איל . . עגל והביא שור גדי והביא שעיר" – ווייל דער רמב"ם פסק'נט אַז דאָס וואָס „קטן והביא גדול יצא" איז דאָס בלויז ווען ביידע זיינען פון מין אחד⁴ (אַבער ניט פון צוויי מינים⁵) און ווי ער זאָגט ווייטער מפורש אין פרק⁶].

דאַרף מען האָבן אַ הסברה: ווי אַזוי איז מען יוצא מיט אַן איל בשעת ער זאָגט „הרי עלי עולה או שלמים כבש"

(1) רפ"ז.

(2) להעיר שבפרשת קרבנות בפרשתנו מתחיל בקרבנות נדבה (פרש"י פרשתנו א, ב. וראה גם פרש"י א, ב), ורק אחי"ד, א ואילך) באו הדינים כו' ע"ד קרבנות חובה [אלא שבאמצע קרבנות נדבה בסוף הפרשה ע"ד מנחות, בא גם ע"ד מנחת חובה אחת (ב, יד"טו. וראה גם פרש"י שם, יב)]. וראה לקמן בפנים סעיף ח.

(3) קז, ב.

(4) ראה גם פ"י רבינו גרשום שם סע"ב. רש"י שם קה, א ד"ה כיחידאה.

(5) ראה תוס' שם קז, סע"ב ד"ה ורבי. ושקו"ט במפרשים ובהנסמן לקמן הערה 10.

(6) שם ה"ט. וראה ראב"ד וכס"מ שם.

(7) תצא כג, כד.

(8) והרמב"ם מונה אותה במנין מ"ע של תורה (הל' נדרים פ"א ה"ד. סהמ"צ (ומנין המצות בריש ס' היד) מ"ע צד).

(9) ראה ב"ק (סה, ב): טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו. וראה תוד"ה איל שם.

(10) ראה ביאור הרי"פ פּערלאַ לסהמ"צ רס"ג ח"א עשה קפד"קפה בסופו (תג, א).

(11) ל' רש"י מנחות שם, ב ד"ה ממה נפשך. רע"ב מנחות פ"ג מ"ו בטעם דרבנן. וכ"כ בקרית ספר להמב"ט על הרמב"ם כאן הטעם דיצא.

(12) ב"ק ע"ד, א. ב"ב מא, ב. וש"נ. רמב"ם הל' עדות פ"ג ה"ג.

ואיכא למימר לא הכי נדר¹⁷, און מ'זאגט ניט אַז „בכלל מרובה מועט” – איז ניט מסתבר צו זאָגן, אַז לויט דער מסקנא איז דער חידוש בטעם הדין פאַר-וואָס „קטן והביא גדול יצא” – ווייל „בכלל מרובה מועט”¹⁸.

ועד"ז איז ניט גלאַטיק צו זאָגן אַז דער חילוק וחידוש (אין דער צריכותא) איז – אַז דער גברא „הכי נדר” ווען דברים שבפיו – זיינען ניט אַזוי.

ג. אויך פּאָדערט זיך ביאור:

לויט ביידע אופנים הנ"ל [א) אַז דער גברא האָט מלכתחילה נאָר מגביל גע-ווען אַ שיעור למטה, (ב) אַז יש בכלל מרובה מועט] – איז מסתבר לומר, אַז בשעת „נדר קטן”, מעג ער לכתחילה ברענגען אַ „גדול”.

און וויבאַלד אַז „הרוצה”¹⁹ לזכות עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין²⁰ שיביא ממנו הרי נאמר בתורה²¹ והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן כו' וכן הוא אומר²² כל חלב לה' וגו'²³; נאָכמער: בנוגע צו אַ קרבן שטייט²⁴ אַז מ'זאָל ברענגען „מבחר נדריכם”²⁵.

(17) ובפרט לפי רגמ"ה שם (קו, סע"ב) „דאימורין דפר נפשי מדעגל דהוה לגבוה טפי ממה דנדר”, ולא כפרש"י „ואיכא למימר לא הכי נדר”.

(18) וראה לקמן הערה 37.

(19) רמב"ם סוף הל' איסורי זובח.

(20) ראה רמב"ם הל' מעה"ק פט"ז ה"ג"ד ובלח"מ שם ה"ג.

(21) בראשית ד, ד.

(22) פרשתנו ג, טז.

(23) וראה לקו"ש חט"ו ס"ע 23 ואילך.

(24) ראה יב, יא.

(25) פרש"י שם. וראה פרש"י למשנה מנחות קח, ב (ד"ה הגדול), בטעם הדין, פירשתי ואיני יודע מה כו' הגדול שבהן הקדש" – „דמסתמא מוטב שבהן הקדש דכתיב מבחר נדריכם”. וראה רמב"ם (ולח"מ)

גדול (אַ איל במקום כבש וכיו"ב) איז אין דעם נכלל אַ קטן (ער האָט נאָר מוסיף געווען בנדרו), איז נתקיים נדרו.

ב. ס'איז אָבער ניט מספיק:

מעין מחלוקת זו איז אויך דאָ פריער אין דער משנה ביי מנחות¹³: „פירשתי מנחה של עשרונים ואיני יודע כמה פירשתי יביא ששים עשרון רבי אומר יביא מנחות של עשרונות מאחד ועד ששים”, און בטעם מחלוקתם ברענגט די גמרא¹⁴ כמה דיעות, ולבסוף דעת רב אשי „בקטן והביא גדול קמיפלגי רבנן סברי קטן והביא גדול יצא” („וזה אי נמי לא נדר אלא שלשה עשרונות ומייתי חמשה לנדרו יצא”¹⁵) ורבי סבר לא יצא”.

און די גמרא איז ממשיך „והא איפלגו בה חדא זמנא דתנן קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא”, און די גמרא ענט-פערט „צריכא דאי אתמר בהא (ביי מנחות) בהא קא אמרי רבנן משום דאידי ואידי קומין הוא (בין מנחה גדולה בין מנחה קטנה חד קומין מקריב¹⁶) אבל התם דקא נפשי אימורין אימא מודו לי' לרבי (אימורין דגדול נפשי מדקטן, ואיכא למימר לא הכי נדר בההוא קאמר (רבנן) לא יצא דנפשי אימורין דידי”¹⁶) ואי אתמר בההיא (ביי קרבנות) בההיא קאמר רבי אבל בהא (דמנחות) אימא מודי להו לרבנן צריכא”.

און וויבאַלד אַז ס'איז דאָ אַ קט"ד דכיוון – „אימורין דגדול נפשי מדקטן

(13) מנחות קד, ב.

(14) שם קו, ב.

(15) פרש"י שם. ומסיק בפרש"י שם „ולא בעי אתנויי מידי” (והיינו, מסקנת הגמ' – דעת ר' אשי). וראה רע"ב במשנה מנחות שם מ"ב ד"ה יביא ובתוספת חדשים שם.

(16) פרש"י שם.

ריחם עליו ופטרו בכך אינו בדין שידחוק עצמו להביא ביותר מה שתשיג ידו³⁴.

אָבער דאָס האָט ניט קיין שייכות לנדו"ד, ווייל דאָרט רעדט זיך בנוגע קרבנות וואָס (א) חיוב התורה עליו (ניט מצד נדרו), וואָס דוקא בזה פאָסט סברת החינוך הנ"ל. (ב) קרבן עשיר ועני וועל־כע זיינען מינים שונים: בהמות, עופות, ביז דלי דלות (אָ מנחה – וואָס איז עשירת האיפה סולת).

משא"כ בנדו"ד רעדט זיך וועגן אַ קרבן וואָס (א) קומט מחמת נדרו, און (ב) רעדט וועגן קטן וגדול אין דעם זעלבן מין³⁵.

ומזה מובן, אַז ווען נדר קטן מיינט ער ניט אויך אַ גדול, ועד"ז בה"חפצא" דהקרבן – איז אין אַ קרבן גדול ניט נכלל אַ קרבן קטן. און ס'איז מובן דער חילוק צווישן דעם און דאָס וואָס מ'זאָגט יש בכלל מאתים מנה: דאָרטן איז עס דאָך אַן ענין שבמציאות, שבכלל מאתים יש מנה במציאות, משא"כ בנדו"ד, ווען ער איז מקריב אַ שור איז אין דעם ניטאָ³⁶ אַן עגל³⁷.

ועפ"ז הדרא קושיא לדוכתא – וואָס איז דער טעם פונעם דין „קטן והביא גדול יצא“?

(34) וכבר הקשה עליו (במנחת חינוך ו) בהגהות משנה למלך לחינוך שם (נדפס בסוף הספר). וראה ביאור הר"פ פערלא שם מ"ע קמד קמה (שפת, ב) דמפרש הכוונה בחינוך דלא יצא ידי חובתו כראוי. (35) ראה ביאור הר"פ פערלא (הנ"ל הערה 10). (36) ראה לעיל הערה 9. (37) ולשון (רש"י ו) הרע"ב שכתב כן בטעם דרבנן, בכלל מרובה מועט" (את"ל שהכוונה כפשוטו – אבל ראה לקמן הערה 42). אולי י"ל כי ס"ל דגם למסקנא הנודר קטן והביא גדול הוא מצד האימורין דנפשי, ובה אפ"ל דבכלל מרובה מועט. משא"כ להרמב"ם י"ל דס"ל שהוא מצד כללות הקרבן – איל ממקום כבש (ולא רק מצד האימורין שמקריבין ע"ג המזבח), ובה לא מתאים (כ"כ) לומר, בכלל מרובה מועט".

איז אויב מ'זאָל אָננעמען די הסברות הנ"ל, דאָרף לכאורה אויסקומען, אַז ווען נדר קטן איז לכתחילה דאָרף ער (עכ"פ – כדאי ער זאָל) ברענגען אַ גדול (מצד „כל חלב לה"י)²⁶.

אָבער פון פשטות לשון הרמב"ם „קטן והביא גדול יצא“ (און אפילו ניט ווי ער זאָגט ווייטער לגבי נדבה²⁷ (ווי לשון המשנה²⁸), „אם נדר כבש ונפסל אם רצה יביא בדמיו איל"²⁹) איז משמע, אַז דאָס איז ניט קיין דין לכתחילה, נאָר³⁰ בלויז אַז בדיעבד יצא³¹.

[בנוגע צו קרבן עולה ויורד וואָס קומט אויף ד' חטאים³² שטייט אין חינוך³³, אַז „אם הוא עני והביא כשבה או שעירה לא יצא י"ח והטעם לפי שאחר שהא"ל ב"ה

שם. וראה לקו"ש ח"ב ע' 130 והערה 11 שם. וש"נ. לקו"ש חט"ו שם. ובארוכה לקמן ע' 8 ואילך.

(26) ובמכש"כ ממ"ש הר"ש (והרא"ש) גבי „מזורע עני שהביא קרבן עשיר יצא“ (נגעים פי"ד מ"ב): אפילו לכתחילה מביא ותבא עליו ברכה – שהרי שם מדובר בקרבן שהתורה חייבתו בזה קרבן עשיר או עני. וראה לקמן בפנים. ובביאור הר"פ שבהערה 10, 34.

(27) ה"ל מעשה הקרבנות שם ה"ו.

(28) מנחות קח, סע"א.

(29) ועד"ז כתב (במשנה ו) ברמב"ם שם באיל, איל זה עולה ונפל בו מום אם רצה יביא בדמיו כבש".

(30) אף ש"ל שמדבר כאן רק בדין הנדר וקיומו ולא בדין (הנוסף) דכל חלב לה, וכדלהלן ברמב"ם שם ה"ז. אבל שם מובן זה בלשונו גופא, ואינו חייב להביא היפה השמן ביותר שאין שם למעלה ממנו אלא יביא הבינוני ואם הביא הכחוש יצא ידי נדרו. ולהעיר שהרמב"ם כתב כאן „יצא“

סתם, ולא כמו בה"ב וה"ד „יצא ידי נדרו“. (31) ולכאורה י"ל דלשון „יצא“ הוא אידי דתני ברישא לא יצא תנא כסיפא יצא (וכמ"ש הר"ש והרא"ש (שבהערה 26) לגבי לשון המשנה נגעים שם). אבל לכאן איז מספיק לתרץ בנוגע להרמב"ם, שהוא בתראי (לגבי המשנה) וה"ל לפרש יותר, ובפרט ע"פ הידוע גודל דיוק לשונו בספרו.

(32) פשתנה ה, א ואילך.

(33) מצוה כג.

רבי האלט אז מען רעכנט זיך נאָר מיט „מוצא שפתיך” – דיבור פיו, דער תוכן הנדר (כאשר נדרת) איז מוגבל און מוגדר דורך לשון וואָס ער האָט אַרויסגערעדט מפיו;

משא״כ די רבנן האַלטן אַז דער עיקר איז – „ועשית כאשר נדרת”, מקיים זיין תוכן הנדר, אע״פּ וואָס דאָס איז ניט בהתאם (כ״כ) מיטן לשון וואָס ער האָט אַרויסגערעדט (מוצא שפתיך). ד.ה. דער מקיים זיין דעם נדר בדיוק לויט „מוצא שפתיך” איז ניט לעיכוּבא.

[ואזלי שטיטיייהו, וואָס מען געפינט בכמה מקומות בש״ס איז דער מחלוקת פון רבי מיט די רבנן, בנוגע אַ לשון וואָס שטייט אין דער תורה אָדער בדברי חז״ל, ועד״ז בלשון בני אדם – אַז לדעת רבי מיינט עס כפשוטו ממש ובכל הפרטים, דברים ככתב; ולדעת רבנן מוז עס ניט זיין כפשוטו הלשון ובכל הפרטים, אויב נאָר דאָס איז בהתאם צום תוכן הכללי, ווי גערעדט אַמאָל באַרוכה³⁹].

ו. ועד״ז בנדו״ד – „קטן והביא גדול . . הרי עלי . . כבש והביא איל”:

מצד „מוצא שפתיך” – האָט ער דאָך געזאָגט „הרי עלי . . כבש” (וואָס איז ניט כולל אַן איל, כנ״ל); אָבער מצד דעם תוכן הנדר – וואָס דאָס איז אַ נדר לה״ו⁴⁰ (ביי וועלכן ס׳איז דאָ דער ציווי, „כל חלב לה״ו און „מבחר נדריכם”) – נעמט מען אַן, אַז תוכן נדרו איז צו ברענגען אַ קרבן צום אויבערשטן פון מ״ן הצאָן. דאָס וואָס ער האָט בפועל, געזאָגט בפיו „כבש” איז בלויז מצד אַ מניעה צדדית – ווייל לא

ד. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדם הביאור אין לשון הרמב״ם אין דער „כותרת” פון הלכות נדרים – אַז די מצוה איז „שישמור מוצא שפתיו ויעשה כמו שנדר”, דלכאורה איז דאָס אַן אריכות יתירה (וכפל לשון).

[ולהעיר – אין מנין המצות בריש ספר היד³⁸ זאָגט דער רמב״ם בלויז איין ענין – „לקיים אדם כל מה שיוציא בשפתיו כו״” – כי שם ענינו וסגנונו קיצור נמרץ].

אע״פּ אַז דאָס איז ע״פּ לשון הכתוב „מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת” – וסגנונו של הרמב״ם בספר היד צו מעתיק זיין לשונות הכתובים – איז אָבער דוחק (קצת) זאָגן אַזוי אויב עס איז כלל ניטאָ אַ נפק״מ להלכה.

ולכן מסתבר לומר אַז עס איז ניט סתם אַ כפל לשון, נאָר דאָס זיינען צוויי דינים (חיובים): א) שישמור מוצא שפתיו (מוצא שפתיך תשמור), ב) ויעשה כמו שנדר (ועשית כאשר נדרת).

והביאור בזה: אין יעדן נדר זיינען פאַראַן צוויי ענינים: א) דיבור פיו – די ווערטער וואָס ער האָט אַרויסגערעדט. ב) דער תוכן פון זיין דיבור, נדר.

און דאָס זיינען די צוויי ענינים אין פסוק: א) מוצא שפתיך תשמור – די ווערטער וואָס ער האָט אַרויסגערעדט. ב) ועשית כאשר נדרת – מקיים זיין תוכן נדרו.

ה. ועפ״ז יש לבאר די מחלוקת צווישן רבי מיט די רבנן (ביי נדר קטן והביא גדול: יצא אָדער לא יצא), אַז דאָס איז פאַרבונדן ווי מען לערנט דעם גדר החיוב פון „ועשית כאשר נדרת”:

(39) ראה לקו״ש ח״ז ע׳ 26. ובארוכה – שם ע׳ 30 ואיל״ך (ובהנמנן שם).

(40) ראה תהלים קטז, יד. שם, יח. וראה רמב״ם סוף הל׳ נדרים, הובא לקמן בפנים סעיף ו.

(38) מ״ע צד.

דער חילוק צווישן די צוויי פסוקים: „מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת“ רעדט וועגן נדרי הקדש, משא"כ „ככל היוצא מפיו יעשה“ רעדט וועגן נדרי איסור⁴⁶ [און ווי מען זעט עס אין רמב"ם גופא, אַז אין מנין המצות בריש ספר היד, וואו ער ברענגט נאָר דעם פסוק „מוצא שפתיך תשמור ועשית“, זאָגט ער אַז די מצוה איז – „לקיים אדם כל מה שיוציא בשפתיו מקרבן או בצדקה וכיו"ב" (און דערמאָנט ניט נדרי איסור)].

וע"פ הנ"ל (סעיף ו) איז מובן דער חילוק בלשון הכתובים – ביי נדרי איסור שטייט נאָר „ככל היוצא מפיו יעשה“, משא"כ ביי נדרי הקדש שטייט (צוויי פרטים) „מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת“:

דער חילוק צווישן נדרי איסור און נדרי הקדש איז: ביי נדרי איסור שאַפט זיך דער (תוכן ה)איסור אינגאַנצן מצד דעם דיבור האדם (לולא זיין דיבור איז ניטאָ קיין איסור), און דערפאַר איז ביי נדרי איסור פאַראַן בלויז איין דין (חיוב) – „ככל היוצא מפיו יעשה“ (וויבאַלד אַז דיבורו שאַפט דעם איסור).

דאַקעגן ביי נדרי הקדש – איז פעולת הנדר נאָר די חלות – עס זאָל חל זיין אויף אים אַ חיוב (שבמציאות) שבתורה – אַ חיוב של קרבן לה' (אַדער של צדקה וכיו"ב),

[און ווי גערעדט אַמאָל באַרוכה⁴⁷ בביאור דברי הרמב"ם אין סוף הל' נדרים: אמרו חכמים כל הנודר כאילו בנה במה ואם עבר ונדר מצוה להשאל על נדרו כדי שלא יהא מכשול לפניו, במה דברים

השיגה ידו וכיו"ב – אָבער דער מכוון פון „כבש" איז – מין הצאן⁴¹.

און דעריבער: לדעת רבי, אַז מען רעכנט זיך נאָר מיט „מוצא שפתיך“, איז גדול במקום קטן לא יצא – זיין נדר איז געווען אַ „קטן“, קען ער ניט יוצא זיין נדרו דורך ברענגען אַ קרבן וועלכער איז אַן אַנדער קרבן (גדול) ניט ווי „מוצא שפתיך“;

לדעת רבנו אָבער רעכנט מען זיך בעיקר מיט תוכן נדרו – „ועשית כאשר נדרת“, און דעריבער, אע"פ אַז לכתחילה זאָגט מען ניט אַז ער זאָל ברענגען אַ גדול (איל במקום כבש), וואָרום וויבאַלד אַז אמר קרא „מוצא שפתיך תשמור“, דאַרף ער לכתחילה ברענגען ווי „מוצא שפתיך“ –

אָבער בשעת אַז הביא גדול (ער האָט געבראַכט אַן איל) איז ער מקיים „ועשית כאשר נדרת“ און איז במילא מקיים די מצות התורה⁴² (ווייל דער פרט פון „מוצא שפתיך תשמור“ איז ניט לעיכוּבא).

ז. ויש להמתיק פסק הרמב"ם (כסברת רבנו) – ובהקדם:

ביי דער „מצות עשה של תורה“ וואָס דער רמב"ם זאָגט⁴³ „שיקיים אדם . . נדרו בין שהי' מנדרי איסור בין שהי' מנדרי הקדש“ ברענגט דער רמב"ם צוויי פסוקים: שנאמר⁴⁴ מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת ונאמר⁴⁵ ככל היוצא מפיו יעשה.

(41) ונ"ד הנודר סתם מביא מן הגדולים (רמב"ם הל' מע"ק פט"ז ה"ג – ראה לה"מ שם).

(42) וי"ל דזוהי גם הכוונה בדברי (רש"י ו)הרע"ב בדעת רבנו „יש בכלל מרובה מועט“.

(43) הל' נדרים פ"א ה"ד.

(44) תצא כג, כד.

(45) מטות ל, ג.

(46) כפשוטו החילוק בהפרשיות דמטות ותצא

שם. וראה רב"ז לרמב"ם שם.

(47) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט ע' 136 ואילך.

מ"ע זיינען כנגד רמ"ח אברים⁵² ושס"ה מצות ל"ת זיינען כנגד שס"ה גידים⁵³, און מיט יעדער מצוה – מצוה מלשון צוואה וחבור – פאַרבינדט מען בפרט⁵⁴ דעם אבר (אָדער גיד) פרטי מיט דעם אויבערשטן⁵⁵.

דער ענין הקרבנות אָבער איז תוכנו וואָס דער איד גיט זיך אַוועק אינגאַנצן, ווערט כולו נתקרב צום אויבערשטן.

[און דאָס איז מודגש אויך לויטן ביאור הרמב"ן⁵⁶ אין דעם טעם וואָס קרבנות זיינען מכפר, „שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה .. דמו (דהקרבת) תחת דמו נפש תחת נפש כו". קרבן איז במקום גופו ונפשו, ווייל אין דעם גיט ער איבער זיין גאַנצן (גוף ו)נפש לה'.

זאת ועוד: דער ענין הקרבנות איז בתוכנו ענין התשובה (כמובן אויך פון דברי הרמב"ן הנ"ל), וואָס תשובה איז למעלה מכל המצות און דעריבער ווערן ע"י התשובה נתמלא אַלע פגמים וואָס זיינען געוואָרן דורך די עבירות והעדר קיום המ"ע].

יש לומר אַז דאָס איז אויך איינער פון די טעמים וואָס פרשת קרבנות הויבט זיך אָן מיט קרבנות הבאים בנדר ובנדבה, ווי רש"י זאָגט גלייך בהתחלת הפרשה⁵⁷ „בקרבנות נדבה דיבר הענין", און ערשט

(52) רמב"ם בסוף הקדמתו לספר היד ובהקדמתו לטהרה (ממכות כג, טע"ב. וראה תנחומא תצא ב).

(53) זח"א קע, ב.

(54) נוסף על ענין הכללי – קדשנו במצותיו, הצוותא.

(55) ראה לקו"ת עה"פ תמיים תהי' (נצבים מה, ג).

(56) פרשתנו א. ט. וראה גם של"ה שם – מרקנטי.

(57) ראה בהנסמן בהערה 2.

אמורים בנדרי איסור אבל נדרי הקדש מצוה לקיימן ולא ישאל עליהן אלא מדוחק שנאמר⁴⁸ נדרי לה' אשלם –

אַז ביי נדרי הקדש, האָט זיך ע"י נדרו געשאַפן (ניט נאָר אַ חלות חיוב של נדר, נאָר) אַ חלות חיוב שבתורה – של קרבן (וצדקה וכיו"ב), ס'איז געוואָרן אַ חפצא של מצוה, און דערפאַר „לא ישאל עליהן כו"ו].

און דערפאַר איז ביי נדרי הקדש פאַראַן (לפסק הרמב"ם – כדעת רבנו) אויך אַ דין פון „ועשית כאשר נדרת" – אַז מ'איז מקיים דעם נדר אויב נאָר עס האָט זיך אויסגעפירט דער תוכן ומכוון הנדר (אַלס אַ קרבן לה', או צדקה כו'), אפילו ווען דאָס איז ניט גענוי כפי „מוצא שפתיך"⁴⁹.

ח. דער ביאור בזה בפנימיות הענינים:

ס'איז ידוע אַז קרבן איז מלשון קירוב⁵⁰. ותוכן ענין הקרבנות איז – „אדם⁵¹ כי יקריב (צ"ל) מכם קרבן להוי", דאָס וואָס דער איד ווערט נתקרב צום אויבערשטן, ער איז מקרב (ומקריב) זיינע כחות וחושים צום אויבערשטן.

און דאָס איז דער חילוק צווישן קרבנות און אַנדערע מצות: מצות זיינען „אברים און גידים" פרטיים, די רמ"ח

(48) נסמן לעיל הערה 40.

(49) ובפרט ד, נדרים ונדבות .. אם גמר בלבו ולא הוציא בשפתיו כלום חייב כיצד גמר בלבו שזו עולה או שיביא עולה הרי"ז חייב להביא שנאמר .. בנדיבות לב יתחייב להביא. וכן כל כיוצא בזה מנדרי קדשים ונדבותי" (רמב"ם הל' מעה"ק פ"ד הי"ב).

(50) ראה ס' הבהיר ס' מו (קט). ועייגי"כ זח"ג

ה, רע"א. של"ה מס' תענית (ריא, ב). פ"ע ש' התפלה פ"ה.

(51) כתורת אדה"ז „היום יום" י"ב אדר שני.

(ועוד).

פון דעם אידן, ע"י נדבת והקרבת הקר־
בנות, מיטן אויבערשטן.

און דעריבער איז דאָ נוגע בעיקר דער
תוכן וענין הכללי, דאָס וואָס דער איד
גיט זיך אַוועק אינגאַנצן ובמילא ווערט
ער נתקרב לה' לגמרי.

י. ע"פ זה יש לבאר בהלשון "קטן"
און "גדול" ברוחניות הענינים:

בתחלת העבודה האַלט דער איד במצב
של קטנות, וויבאַלד אָבער אַז דאָס איז
פאַרבונדן מיטן ענין הקרבנות, מיטן
נתקרב ווערן נפשו (כולו) צו אלקות, און
מקריב זיין זיך, איז דאָס פאַרבונדן מיט
קירוב וקרבת (דכולו) "גדול" (ע"ד
המבואר⁶¹ אין דער שייכות צווישן יראה
תתאה (קבלת עול) מיט יראה עילאה).

און דערפאַר, "והביא גדול" — דאָס
ברענגט צו דער הקרבה וקירוב באופן
של גדלות, אַז אויך בגילוי ובכל כחות
נפשו ווערט ער אינגאַנצן נתקרב לה'.

און דורך עסק בתורת הקרבנות ווערט
דאָך כאילו הקריב קרבן⁶² און, תלמידי
חכמים העסקין בהלכות עבודה מעלה
עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש
בימיהם⁶³, און פון דעם, "כאילו" ווערט
דער "נבנה מקדש" בפועל, בביאת משיח
צדקנו, ושם ("הקריב קרבן" בפועל
ויתרה מזה —) נקריב לפניך כמצות
רצונך⁶⁴, בבית המקדש השלישי שיבנה
במהרה בימינו ממש.

(משיחת י"ג תשרי תשמ"ה)

61 תו"א קיד, ד. ביאור"ז פא, א"ב. קונטרס
העבודה פ"ג (ע' 18).

62 ראה מנחות קי, א. וראה בארוכה לקו"ש
חי"ח ע' 413 ואילך ובהערות שם.

63 מנחות שם.

64 ראה תו"ח ר"פ ויחי. וככה תרל"ז פ"ז
ואילך.

דערנאָך איז די תורה ממשיך בקרבן
חטאת ואשם — קרבנות חובה⁶⁵,

ווייל דער ענין אין קרבנות איז וואָס
ע"י"ז ווערט אַ איד נתקרב כולו לה' און
דאָס דריקט זיך אויס ניט אַזוי בקרבנות
חובה [מצד דעם וואָס ס'איז אַ חובה,
הערט זיך אָן אין דעם בעיקר דער קיום
ציוני ה' צו ברענגען אַ חטאת אָדער
אשם אויף אַ חטא וכיו"ב], נאָר אין
קרבנות נדבה וואָס אַ איד איז זיך
מתקרב לה' בנדיבות לבו.

ט. ועפ"ז יש לבאר בנדו"ד וואָס
הנודר קטן והביא גדול יצא:

ווען אַ איד איז נודר אַ קרבן, איז דאָך
תוכנו וענינו ניט דאָס וואָס ער קומט
מקיים זיין אַ מצוה פרטית (מוצא
שפתיך תשמור" וכיו"ב), נאָר, כנ"ל, דער
ענין הכללי פון מקריב זיין זיך, אינגאַנצן
אַוועקגעבן זיך צום אויבערשטן

[ובלשון רז"ל⁶⁶ בנוגע צום לשון
"נפש"ו⁶⁷ וואָס שטייט ביי קרבן מנחה של
נדבה, "אמר הקב"ה מי דרכו להביא
מנחה עני מעלה אני עליו כאילו הקריב
נפשו לפני".

וי"ל אַז די הוספה "מעלה אני עליו"
איז למעליותא — אַז ער האָט אין דעם
אויך אַ נתינת כח מלמעלה, זיין "הקריב
נפשו" איז נאָך מער ווי עס קען זיין מצד
כחו ועבודתו — עס קומט צו וואָס
"הקב"ה מעלה עליו"],

ובמילא איז דער קיום פון דער מצוה
פרטית דאָ — ווערט ער נכלל אין דער
מצוה כללית — דער צוותא וחיבור כללי,

58 ראה גם לקו"ש חי"ז ע' 12 ואילך.

59 מנחות קד, ב. הובא בפרש"י פרשתנו ב, א

(בשינויים).

60 פרשתנו שם.